

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

European Jews in the 16th-18th centuries - 13476

Last update 26-02-2017

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: history of jewish people & contemporary jewry

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Tamir Karkason

Coordinator Email: tamir.karkason@huji.mail.ac.il

Coordinator Office Hours: Sunday, 14:30-15:30

Teaching Staff:

Mr. Tamir Karkason

Course/Module description:

The course will deal with the European Jewry in a formative period – the 16th-18th centuries – between East and West. We will discuss the character of Jewish society in Eastern and Central Europe in the early modern period: community, family, and inter-relations with the Christian neighbours. Afterwards, we will survey several transformations, such as the Sabbatean movement and its branches, and the emergence of Western Sephardic Diaspora. Finally, we will deal with three intellectual and social movements, appearing in the 18th century: Hasidic Judaism, its opponents (the Mitnagdim), and the Jewish Haskalah (enlightenment) movement, beginning in Berlin.

Course/Module aims:

The aim of the course is to present a formative age in the history of European Jewry – the Early Modern period.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

Upon the successful completion of the course, students would have greater familiarity and deeper understanding of the history of the Jews in Europe in this period.

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: Lecture and discussion

Course/Module Content:

The Jewish society in the Early Modern period
The Jewish community: organization, society, economy
The Jewish family
Jews and their affinities to the Christian societies
The pogroms against the Jews during the Khmelnytsky Uprising, 1648-1649 (Gzerot tah ve-tat)
Western Sephardic Diaspora
Sabbateanism
Hasidism and Opponents (Mitnagdim)
The outset of the Jewish Haskalah

The French Revolution and the Jews

Required Reading:

שיעור מס' 1 (5 במרץ): מבוא לקורס: החברה היהודית במוצאי ימי הביניים

[12 במרץ - חופשת פורים]

שיעור מס' 2 (19 במרץ): הקהילה היהודית: ארגון, חברה, כלכלה

• יעקב כץ, מסורת ומשבר: החברה היהודית במוצאי ימי הביניים, ירושלים: מוסד ביאליק, תשי"ח, עמ' 79-58, 111-95

שיעור מס' 3 (26 במרץ): תקנות בענייני מותרות כמקור להיסטוריה תרבותית וחברתית

• יחזקאל (אדוארד) פרם, 'הגבלת מותרות בקהילה היהודית בקרקוב בשלהי המאה ה-16 ובראשית המאה ה-17', גלעד, יח (תשס"ב), עמ' יא-כג

[2, 9, 16 באפריל - חופשת פסח]

שיעור מס' 4 (23 באפריל): גליקל מהמלן והמשפחה היהודית

• יעקב כץ, מסורת ומשבר, עמ' 175-163
• גליקל מהמלן, גליקל: זיכרונות 1719-1691 (ההדירה ותרומה מיידית: חוה טורניאנסקי), ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשס"ו, עמ' ט-יג, כה-כח [למעוניין/ת להרחיב: עמ' ט-לט]

שיעור מס' 5 (30 באפריל): זיקותיהם של היהודים לחברה הנוצרית וצמיחתה המחודשת של היהדות במערב אירופה (קהילות האנוסים לשעבר)

• יעקב כץ, מסורת ומשבר, עמ' 57-41
• יוסף קפלן, 'הפזורה הספרדית-פורטוגלית המערבית במאה ה-17', בתוך: מיכאל אביטבול ואחרים (עורכים), הפזורה היהודית הספרדית אחרי הגירוש, ירושלים: מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, תשנ"ג, עמ' 116-95

שיעור מס' 6 (7 במאי): גזרות ת"ח-ת"ט והשלכותיהן; השבתאות: רקע היסטורי ויסודות

• יואל רבא, 'גזרות ת"ח-ת"ט: ההתרחשות ומשמעותה', בתוך: ישראל ברטל, ישראל גוטמן (עורכים), קיום ושבר: יהודי פולין לדורותיהם, כרך א: פרקי היסטוריה, ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשנ"ז, עמ' 191-179
• ג. ש. [גרשם שלום], 'שבת צבי', האנציקלופדיה העברית, לא (תשל"ט), עמ' 444-435

שיעור מס' 7 (14 במאי): השבתאות - המשך: התנועה בימי שבת צבי, התפשטות השבתאות בעולם היהודי והתנועה הפרנקיסטית

• ג. ש. [גרשם שלום], 'שבת צבי', האנציקלופדיה העברית, לא (תשל"ט), עמ' 450-444
• פאבל מצ'יקו, ערב רב: פנים וחוץ בוויכוח הפרנקיסטי (תרגום: ברוך בן-ברוך), ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשע"ו, עמ' 35-13

שיעור מס' 8 (21 במאי): הבעש"ט ותנועתו

• יעקב כץ, מסורת ומשבר, עמ' 283-271
• דוד אסף, 'תולדות החסידות', גרסה עברית של ערך באנציקלופדיית יוון"א (<http://www.tau.ac.il/~dassaf/articles/History%20of%20Hasidism-Hebrew.pdf>), עמ'

שיעור מס' 9 (28 במאי): התפתחות השושלות החסידיות והמאבקים בין חסידים ומתנגדים

• דוד אסף, 'תולדות החסידות', עמ' 23-5

• עמנואל אטקס, 'יחיד בדורו: הגאון מוויילנה - דמות ודימוי, ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשנ"ח, עמ' 43-17, 260-247

שיעור מס' 10 (4 ביוני): ראשיתה של תנועת ההשכלה היהודית במאה הי"ח

• שמואל פיינר, מהפכת הנאורות: תנועת ההשכלה היהודית במאה ה-18, ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשס"ב, עמ' 39-20, 160-152, 410-402

• אמנון רז-קרקוצקין, 'חילון והאמביוולנטיות הנוצרית כלפי היהדות', בתוך: יוכי פישר (עורכת), חילון וחילוניות: עיונים בין-תחומיים, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, תשע"ו, עמ' 136-108

שיעור מס' 11 (11 ביוני): ההיבט החברתי-תרבותי של ההשכלה: משכילות ומשכילים, איגודים וסלונים, יהודים ונוצרים

• טובה כהן ושמואל פיינר, קול עלמה עבריה: כתבי נשים משכילות במאה התשע-עשרה, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 44-19

• עמוס אילון, רקוויאם גרמני: יהודים בגרמניה לפני היטלר, 1933-1743 (תרגום: דני אורבך), אור יהודה: דביר, תשס"ה, עמ' 77-72

שיעור מס' 12 (18 ביוני): המהפכה הצרפתית והיהודים: בין אמנציפציה לאסימילציה

• ירחמיאל כהן, 'רטוריקת האמנציפציה של היהודים ותמונת העתיד', בתוך: ירחמיאל כהן (עורך), המהפכה הצרפתית ורישומה, ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשנ"א, עמ' 169-145

• מ. מ. סילבר, בשליחות המערב: מבט אחר על ההיסטוריה היהודית המודרנית, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, תשע"ד, עמ' 77-59 [על כי"ח כמורשת המהפכה הצרפתית]

שיעור מס' 13 (25 ביוני): סיכום: האמנם מסורת ומשבר?

• יעקב כץ, מסורת ומשבר, עמ' 270-247

• יעקב כץ, 'לבירור המושג "מבשרי הציונות"', בתוך: יעקב כץ, לאומיות יהודית: מסות ומחקרים, ירושלים: הספריה הציונית, תשל"ט, עמ' 284-263

Additional Reading Material:

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 65 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 20 %

Project work 0 %

Assignments 0 %

Reports 0 %

Research project 0 %

Quizzes 0 %

Other 15 %

abstract (1 page) of a paper

Additional information: